

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5. Vtrum imprimat characterem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

n. a. & singula facra-
mentis. ubi & ponit
tur ista forma sacra-
menti confirmatio-
nis, nisi quod hic di-
citur. Configno, &
ibi legitur, Signo
te signo crucis, &
idem est sensus.

ritu sancti, Amen. Vfus enim sa-
cramentorum a Christo & ab A-
postolis deriuatur: sed, neq; Chri-
stus hanc formam instituit, nec
Apostoli ea usi leguntur. ergo
hec non est conueniens forma
huius sacramenti.

¶ 2 Præter. Sicut sacramentum est
idē apud omnes, ita & forma de-
bet esse eadem: quia qualibet res habet unitatem, si
cut, & esse a sua forma: sed hac forma non omnes
vniuntur: quidam enim dicunt, confirmo te chrisma
te sanctificationis. ergo hæc non est cōueniens for-
ma huius sacramenti.

Q. 66. arti. 5.
ad 1.
Ar. 11. huius
quæst.

¶ 3 Præter. Sacramentum hoc debet conformari bap-
tismo, sicut perfectio perfectibili, ut supra dictum
est: sed in forma baptismi non fit mentio de confi-
gatione characteris, nec etiam de cruce Christi (cū
tamen per baptismum homo Christo commoria-
tur, ut Apostolus dicit Rom. 6.) nec etiam fit men-
tio de effectu salutis, cum tamen baptismus sit de ne-
cessitate salutis. In forma etiam baptismi ponitur
actus tantum, & exprimitur persona bap-
tizantis, cum dicitur, ego te baptizo, cuius contra-
rium apparet in forma prædicta. * non ergo est con-
ueniens forma huius sacramenti.

RESPON. Dicendum, quod prædicta * forma est
conueniens huic sacramento. Sicut enim forma rei
naturalis dat ei speciem, ita forma sacramenti conti-
nere debet quicquid pertinet ad speciem sacramen-
ti. Sicut autem ex suprascriptis patet, * in hoc sacra-
mento datur Spiritus sanctus ad robur spiritualis pu-
gnae. & ideo in hoc sacramento tria sunt necessaria
que continentur in forma prædicta. * Quorum pri-
mum est, causa conferens plenitudinem roboris
spiritualis, que est sancta Trinitas, que exprimitur
cum dicitur. In nomine Patris &c. Secundum est ip-
sum robur spirituale, quod homini confertur per
sacramentum materie visibilis ad salutem: quod
quidem tangitur, cum dicitur, Confirmo te chris-
mate salutis. Tertium est signum, quod pugnatore
datur: sicut & in pugna corporali, milites insigniis
ducum insigniuntur. & quantum ad hoc dicitur, Con-
figno te signo crucis, in quo scilicet rex noster tri-
phauit, ut dicitur Colof. 2.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod (sicut supra
dictum * est) per ministerium apostolorum quan-
doque dabatur effectus huius sacramenti, scilicet
plenitudo Spiritus sancti, quibusdam visibilibus si-
gnis miraculose a Deo effectis, qui potest effectum
sacramenti sine sacramento conferre. & tunc non
erat necessaria nec materia nec forma huius sacramen-
ti. Quandoque autem tamquam ministri sacra-
mentorum, hoc sacramentum præbebant, & tunc
sicut materia, ita & forma ex mandato Christi ute-
bantur. Multa enim seruabant apostoli in sacramen-
torum collatione, que in scripturis communiter
propositis non sunt tradita. Vnde Dionysius * dicit in
fine Eccle. hierar. Consummatius inuocationes, id est
uerba quibus perficiuntur sacramenta, non est ius-
tum scripturas interpretantibus neque mysticum
eorum, aut in ipsis operatas ex Deo uirtutes, ex oc-
culto ad commune adducere: sed nostra sacra
traditio, sine pompa, id est occulte eas edocet. Vnde &
Apostolus dicit, loquens de celebratione eucharis-
tiæ, primæ Corinth. vñdecimo. Cetera, cum ue-
uero, disponam.

Ar. 11. huius
quæst.

A AD SECUNDVM dicendum, quod sanctitas est salutis
causa. & ideo in idem redit, quod dicitur chrismate
salutis & sanctificationis.

A D TERTIVM dicendum, quod baptismus est re-
generatio in spirituale uitam, qua homo uiuit in
seipso: & ideo non ponitur in forma baptismi, nisi
unus actus ad ipsum hominem sanctificandum per-
tinet: sed hoc sacramentum non solum ordinatur
ad hoc, quod homo sanctificetur in seipso, sed ex-
ponitur cuiusdam pugne exteriori. & ideo non solum
fit mentio de interiore sanctificatione cum di-
citur, confirmo te chrismate salutis: sed etiam con-
signatur homo exterius quasi vexillo crucis ad pu-
gnam spiritualem, quod significatur cum dicitur,

B Configno te signo crucis. In ipso autem uerbo bap-
tizandi, quod abluionem significat, potest intel-
ligi & materia, que est aqua ablucens, & effectus sa-
lutis, que non intelliguntur in uerbo Confirmadi;
& ideo oportuit hæc ponere. Dicitur est autem su-
pra, * quod hoc quod dicitur, ego, non est de neces-
sitate forme baptismalis: quia intelligitur in uerbo
primæ personæ: apponitur tamen ad exprimendam
intentionem, quod non est ita necessarium in con-
firmatione, que non exhibetur nisi ab excellenti mi-
nistro, * ut infra dicitur.

ARTICVLVS V.

C Vtrum sacramentum confirmationis
imprimat characterem.

A D QVINTVM sic proceditur.
Videtur quod sacramentum
confirmationis non imprimat
characterem. Character enim im-
portat quoddam signum distin-
ctiuum: sed per sacramentum cō-
firmationis non distinguitur ho-
mo ab infidelibus: hoc enim fit p
baptismum: neque etiam ab aliis
fidelibus, quia hoc sacramentum
ordinatur ad pugnam spiritua-
lem, que omnibus fidelibus in-
dicitur: non ergo in hoc sacra-
mento imprimitur aliquis cha-
racter.

¶ 2 Præterea. Supra dictum est, *
quod character est quedam po-
tentia spiritualis: potentia au-
tem non est nisi actiua, uel passi-
ua. Potentia autem actiua in sa-
cramentis, confertur per sacramē-
tum ordinis: potentia autem pas-
siua siue receptiua per sacramen-
tum baptismi. ergo per sacramen-
tum confirmationis nullus cha-
racter imprimitur.

¶ 3 Præterea. In circumsione, que
est character corporalis non im-
primatur aliquis spiritualis cha-
racter: sed in hoc sacramento
imprimatur quidam character
corporalis, dum scilicet homo
chrismate signatur signo crucis
in fronte. non ergo imprimitur
in hoc sacramento character spi-
ritualis.

SED CONTRA, In omni sacra-
mento, qd non iteratur, imprimit
Tertia S. Thome.

Super Questionis
septuagesime secun-
de Articulum quin-
tum.

IN articulo 5. dubium
occurrit ad homi-
nem, quoniam au-
ctor superius in q. 6.
3. ar. 6. posuit cha-
racterem confirma-
tionis pertinere ad
recipientes: hic au-
tem ponit ipsum ex
parte potentie acti-
ue, ut patet in litera.
vnde uidetur Aucto-
ris doctrina sibi ipsi
dissona.

¶ Ad hoc dicitur, quod
hæc sibi uicem non
aduersantur: quon-
iam character con-
firmationis, ut ip-
sius sacramenti no-
men testatur, est cha-
racteris baptismalis
confirmatio: per ba-
ptismum enim fit
Christus, infirmus
tamen (quia est sic-
cut modo genitus
infans) per confir-
mationem autem fir-
matur, ac per hoc ex
eadem parte utrius-
que se tenet sacra-
menti character, &
per consequens cha-
racter confirmatio-
nis est, ut perficiens
characterem bap-
tismalem, qui cum se
teneat ex parte reci-
pientis, trahit se-
cum suæ confirma-
tionis characterem.
Vnde de consecrat.
disting. 5. cap. de his
FF 4 uero

Refertur de consecr. dist. 5. ca. de homic.

Q. 63. arti.

Arti. 1. huius quæst.

vero Melchides papa inquit, Ita conu-
ta sunt hæc duo sa-
cramenta quod unū
sine altero rite per-
fici non potest, glou-
idest, Christianum
facere non potest,
supple, perfectum.
Apparetque hoc idē
ex actibus utriusque
characteris, nam bap-
tismi est confiteri
fidem: confirmatio-
nis autem libere seu
intrepide, confiteri
eamdem, ubi patet
secundam perficere
& firmare primum.
Patet etiam non sic
esse intelligendum
characterem esse po-
tentiam passiuam,
tamquam si ponere-
tur pure passiva, po-
test enim, aliquem
actum habere cum
hoc, quod constituit
sacramentorum re-
ceptiuum perfectum
seu firmum: bap-
tismalis siquidem cha-
racter receptiuū ab-
solute, confirmatio-
nis autem receptiuū,
perfecte & libere cō-
stituit.

character: sed hoc sacramentum
non iteratur, dicit enim Greg. *
de homine, qui a Pontifice con-
firmatus fuerit denuo, talis ite-
ratio prohibenda est. ergo in cō-
firmatione imprimis character.

RESPON. Dicendum, quod (si
cut supra dictum est *) chara-
cter est quædam spiritalis pote-
stas ad aliquas sacras actiones or-
dinata. Dicitur est autem supra, ꝑ
quod sicut baptismus est quædam
spiritalis regeneratio in uitam
christianam; ita etiam confirma-
tio est quoddam spirituale aug-
mentum promouens hominem
in spiritualem ætatem perfectā.
Manifestum est autem ex simili-
tudine corporalis uitæ, quod a-
lia est actio hominis statim nati:
& alia actio, que competit ei
cum ad perfectam etatem perue-
nerit. Et ideo per sacramentum
cōfirmationis datur homini po-
testas spiritalis, ad quædam a-
lias actiones sacras, præter illas ad
quas datur ei potestas in bap-
tismo. Nam in bap-
tismo accipit ho-
mo potestatem ad ea agēda, quæ
ad propriam pertinent salutem,
prout scilicet secundum seipsum
uiuere: sed in confirmatione ac-
cipit homo potestatem ad agendum ea, que per-
tinent ad pugnam spiritualem contra hostes fidei;
sicut patet ex exemplo Apostolorum, qui ante-
quam plenitudinem Spiritus sancti acciperent, e-
rant in coenaculo perseverantes in oratione: post
modum uero egressi, non uerebantur publice fi-
dem fateri, etiam coram inimicis fidei christianæ.
& ideo manifestum est, quod in sacramento con-
firmationis imprimitur character.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod pugna
spiritalis contra hostes inuisibiles, omnibus com-
petit: sed contra hostes uisibiles, idest, contra per-
cutores fidei pugnare, nomen Christi publice con-
fitendo, est confirmatorum, qui iam sunt perdu-
cti spiritaliter ad uirilem ætatem, secundum quod
dicitur 1. Ioan. 2. Scribo uobis uenenes quoniam
fortes estis, & uerbum Dei in uobis manet, & vic-
tistis malignum. & ideo character confirmationis
est signum distinctiuum, non infidelium a fide-
libus, sed spiritaliter prouectorum ab his quibus di-
citur: Sicut modo geniti infantes.

AD SECYNDVM dicendum, quod omnia sacra-
menta sunt quædam fidei potestaciones. Sicut igitur
baptizatus accipit potestatem spiritualem ad
protestandam fidem per susceptionem aliorum sa-
cramentorum: ita confirmatus accipit potestatem
publice fidem Christi uerbis profitendi, quasi ex
officio.

AD TERTIVM dicendum, quod sacramenta ue-
teris legis dicuntur iustitiæ carnis (ut patet Heb,
9.) quia scilicet interius nihil efficiebant. & ideo in
circumcisione imprimebatur character solum in
corpore, non autem in anima: sed in confirmatio-
ne cum characterē corporali imprimitur simul cha-
racter spiritalis, eo quod est sacramentum nouæ
legis.

D. 1095.

ARTICVLVS VI.
Vtrum character confirmationis præ-
supponat characterem baptismi.

AD SEXTVM sic proceditur.

VIDETUR quod character
confirmationis non præsuppo-
nat ex necessitate characterem
baptismalem. Sacramentum e-
nim confirmationis ordinatur
ad confitendum publice fidem
Christi: sed multi etiam ante ba-
ptismum sunt fidem Christi pu-
blice confessi, sanguinem fun-
dentes pro fide, ergo character
confirmationis non præsuppo-
nit characterem baptismalem.

¶ 2 Præter. De Apostolis non le-
gitur, quod fuerint baptizati (p-
terim cum dicitur Ioā. 4. quod
ipse Christus nō baptizabat, sed
discipuli eius) & tamen postea
fuerunt confirmati per aduen-
tum Spiritus sancti, ergo similiter alij possunt con-
firmari ante quam baptizentur.

¶ 3 Præter. Act. 10. dicitur, quod adhuc loquente Pe-
tro, cecidit Spiritus sanctus super eos qui audiebant
uerbū, & audiebāt eos loquentes uariis linguis. &
postea Petrus iussit eos baptizari, ergo pari ratione
possunt alij prius confirmari, quam baptizentur.

SED CONTRA est, quod Rabanus dicit in lib. *
de instit. cleri. Nouissime a summo Sacerdote, per
impositionem manus paracletus traditur baptiza-
to, ut roboretur, per Spiritum sanctum ad præ-
dicandum.

RESPON. Dicendum, quod character confir-
mationis ex necessitate præsupponit characterem
baptismalem: ita scilicet, quod si aliquis non ba-
ptizatus confirmaretur, nihil reciperet, sed oportet
ret, iterato ipsum confirmari post baptismum. Cu-
ius ratio est: quia sicut se habet confirmatio ad ba-
ptismum, ita augmentum ad generationem, ut ex
supradictis patet. Manifestum est autem, quod nul-
lus potest promoueri in etatem perfectam, nisi pri-
mo fuerit natus. & similiter nisi primo aliquis fue-
rit baptizatus, non potest sacramentum confirma-
tionis accipere.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod uirtus diu-
ina non est alligata sacramentis. Vnde potest confer-
re homini spirituale robur ad confitendum publi-
ce fidem Christi absq; sacramento cōfirmationis, si
cut etiam potest consequi remissionem peccatorū
sine bap-
tismo. Sicut tamen nullus consequitur effe-
ctum baptismi sine baptismi uoto, ita nullus conse-
quitur effectum confirmationis sine uoto ipsius:
quod potest haberi etiā ante susceptionē baptismi.

AD SECYNDVM dicendum, quod sicut Aug. * dicit ex
hoc quod Dominus dicit Io. 13. Qui lotus est, non
indiget nisi ut pedes lauet, intelligimus, Petrum &
alios Christi discipulos fuisse baptizatos siue bap-
tismo Ioannis (sicut nonnulli arbitrantur) siue quod
magis credibile est, bap-
tismo Christi: neque enim
renuit ministerium baptizandi, ut haberet & bap-
tizatos seruos, per quos ceteros baptizaret.

AD TERTIVM dicendū, quod audientes p̄dicatio-
nem Petri, acceperūt effectum cōfirmationis mira-
culose: non tamē cōfirmationis sacramentū. Dicitur
est aut, quod effectus confirmationis potest alicui
conferri

Super quæstionis se-
ptuagesime secundæ,
articulum sextum.

IN artic. 6. aduerte
quod char acter
confirmationis, ita
præsupponit chara-
cterem baptismi, ut
si confirmaretur non
baptizatus, esset post
baptismum recon-
firmandus eadem ra-
tione, qua presbyter
non baptizatus, est
post baptismum ite-
rum ordinandus, ut
patet in cap. ueniens
& in c. si quis, de pres-
bytero non baptiza-
to. Magis enim an-
nexum est confirma-
tionis sacramentum
baptismo, quam sa-
cramentum ordinis,
cum confirmatio fir-
mitas & perfectioque
sit baptismi.

dist. 2.
art. 2.
art. 2.
& 4.

dist. 2.
art. 2.

dist. 2.
art. 2.

dist. 2.
art. 2.

Art. 1. huius

Art. 1. huius

Art. 1. huius

Art. 1. huius